

TLAČOVÁ SPRÁVA

7. apríl 2021

Režisér Fritz Lang bol fascinovaný zločinom, Kino Lumière doma exkluzívne uvedie päť jeho filmov

Bol režisérom finančne najdrahšieho nemého filmu vôbec, slávneho výpravného diela *Metropolis* (1927), ale aj drámy *Vrah medzi nami* (1931), ktorá sa považuje za predchodcu žánru film noir. Režisér rakúskeho pôvodu Fritz Lang sa stal témou vzdelávacieho projektu *Filmový kabinet špeciál*, ktorý sa tentoraz presúva do virtuálnej kinosály Kina Lumière doma. Cyklus uvedie päť Langových filmov o zločine, dva z nich budú spojené s prednáškami a diskusiou. Prvá projekcia sa uskutoční už v pondelok 12. apríla o 20.20 hod.

*„Pokiaľ by sa v rôznorodej a bohatej filmografii Fritza Langa dala nájsť jednotiacia línia, určite by sa odvíjala od jeho nemeckých filmov o zločine, od filmov *Vrah medzi nami* a trilógie o doktorovi Mabusem,“* hovorí estetik a filmový teoretik Juraj Oniščenko, dramaturg Filmového kabinetu, ktorý stojí za výberom Langových filmov a bude o nich diskutovať aj s divákmi Kina doma. *„Práve v nich sa snúbia všetky kľúčové motívy určujúce charakter Langovej tvorby. Nejde len o posadnutú fascináciu režiséra dokonalým zločinom, ktorý spácha geniálny zločinec a vyšetruje ho detektív, ale najmä o záhadu spoločenského bytia človeka. Tú Lang uchopuje od mytologických a archetypálnych základov (Nibelungovia) a snaží sa ju domyslieť do dôsledkov v svojej predstave mesta budúcnosti ovládnutého technikou (Metropolis).“*

Filmový kabinet špeciál je ozvláštnením základného vzdelávacieho programu o dejinách svetovej kinematografie. V čase, keď je z dôvodu pandémie Filmový kabinet pozastavený a jeho dramaturgovia čakajú na uvoľnenie opatrení spojené s otvorením kín, pripravili online špeciál venovaný režisérovi Fritzovi Langovi a jeho fascinácii zločinom. Oniščenko to zdôvodňuje tým, že *„filmy o zločine sú Langovými štúdiami o strete dvoch svetov: sveta podvedomia, archetypu, pudov a náhody zločinu na jednej strane a sveta racionalizácie, poriadku, vedy a spravodlivosti na strane druhej.“* Cyklus uvedie prvý Langov zvukový film *Vrah medzi nami* a tri filmy o doktorovi Mabusem. Skúmaním správania jednotlivca i spoločnosti vo vzťahu k násiliu a jeho zobrazením ide o nadčasové diela, ktoré sú pre divákov dodnes príťažlivé.

Cyklus otvorí dráma *Vrah medzi nami*, jej námetom sa stala skutočná kauza o sériovom vrahovi dievčatiek, ktorá rezonovala vo vtedajšej nemeckej spoločnosti. Keď sa polícii nedarí dolapíť vraha, spravodlivosť do vlastných rúk zoberie podsvetie. Film na jednej strane zobrazuje pátranie po beštiálnom vrahovi, na strane druhej *„na exemplárnom príklade zločinu spáchaného iracionálnym zlom ukazuje nielen vedecký prístup polície, ale aj racionalitu zločineckého podsvetia, ktorá je nezávislá na zvyšku spoločnosti a formou siete tvorí štát v štáte,“* vysvetľuje Oniščenko.

Počas nasledujúcich pondelkov Filmový kabinet špeciál uvedie Langove filmy o doktorovi Mabusem. Dvojdielny epos *Doktor Mabuse, dobrodruh I: Veľký dobrodruh* a *Doktor Mabuse, dobrodruh II: Inferno* (oba 1922) patria k ranej časti tvorby Fritza Langa. V centre rozprávania o zločine stojí geniálny podvodník Mabuse nadaný schopnosťami preobliekania, telepatie a hypnózy. Lang v ňom prostredníctvom veľkolepo zorganizovaného podvodu na burze odhaľuje hlboko skryté temno nižších sfér mesta a spoločnosti. Podľa Oniščenka *„zločinecká sieť doktora Mabuseho prerastá všetky úrovne veľkomesta a vytvára paralelnú kultúru hazardných hier a drogami saturovanej extatickej zábavy“*.

Režisér Fritz Lang bol fascinovaný zločinom, Kino Lumière doma exkluzívne uvedie päť jeho filmov

Snímka *Testament doktora Mabuseho* (1933) je Langov druhý zvukový film a zároveň aj posledný, ktorý nakrútil pred emigráciou z Nemecka. Lang vo filme ešte výraznejšie experimentuje so zvukom ako v predchádzajúcom filme *Vrah medzi nami*. Plne sa spolieha na efemérnosť zvuku a zároveň na jeho schopnosť byť všemocný. Film ukazuje, že novým telom doktora Mabuseho sa stáva technika, pomocou ktorej dokáže spridať najhoršie zločiny ohrozujúce ľudstvo.

Film *1000 očí doktora Mabuseho*, ktorý Lang nakrútil v roku 1960, ukazuje na panoptiku hotela Excelsior počas Tretej ríše, že technika, do ktorej sa zlo doktora Mabuseho prevtelilo, sa rozširuje o obraz. „Práve v tomto filme sa objavuje téma latentne pretrvávajúceho nacizmu a záber zločinu je rozšírený z veľkomesta na geopoliticky polarizovaný svet,“ hovorí Juraj Oniščenko a dodáva, že „filmom 1000 očí doktora Mabuseho sa Langova tvorba uzatvára a režisér sa, pomaly prichádzajúc o zrak, sťahuje do úzadia. Symbolicky to však neplatí o doktorovi Mabusem. Úspech tohto filmu odštartoval sériu, ktorej ďalšie epizódy však už režírujú iní režiséri.“

Filmový kabinet špeciál: Zločin podľa Langa sa uskutoční v termíne od 12. apríla do 10. mája 2021 vždy v pondelok o 20.20 hod., s výnimkou projekcie prvého dielu filmu *Doktor Mabuse, dobrodruh*, ktorá sa začne v pondelok 19. apríla už o 20.00 hod. Cyklus sa koná pod záštitou filmologického časopisu Kino-Ikon pri príležitosti jeho tohtoročného 25. výročia, ktoré si redakcia chce pripomenúť – ak to okolnosti dovoľia – aj na rôznych pripravovaných podujatiach, napríklad na letnom filmovom festivale Štyri živly, na októbrovej 20. výročnej česko-slovenskej filmologickej konferencii alebo na špeciálnom večeri časopisu v Kine Lumière koncom roka. V nadväznosti na Filmový kabinet špeciál v časopise vyjde tiež súbor textov venovaný práve Fritzovi Langovi vrátane textov Juraja Oniščenka.

Podujatie je výnimočnou udalosťou aj vzhľadom na špecifikum online uvádzania filmov. "Napriek tomu, že premietame online a nie priamo v kine, majitelia práv nám vyšli v ústrety. Zaujal ich fakt, že filmy uvádzame 'naživo' a neposkytujeme ich na požiadanie (on demand)," hovorí Michal Michalovič, koordinátor a dramaturg cyklu Filmový kabinet. Live stream spojený s lektorskými úvodmi, prednáškami, diskusiami a četom je špecifickou súčasťou projekcií vo virtuálnej kinosále Kina doma od jeho vzniku v apríli minulého roka. Vstupenky za 3 eurá sú v predaji na webovej stránke Kina Lumière i partnerských kín projektu Kino doma: Kino Akademik Banská Štiavnica, Kino Tatran Poprad, Kino Fontána Piešťany, Kino Úsmev Košice a Kino Iskra Kežmarok.

Vzdelávací a prehľadový cyklus o dejinách svetovej a slovenskej kinematografie Filmový kabinet vznikol na základe nedostatočného povedomia o dejinách kinematografie na Slovensku a jeho zámerom je vytvoriť platformu, v rámci ktorej sa aj široká verejnosť môže pravidelne stretávať s odborníkmi a zúčastniť sa filmového skúmania. Jeho cieľom je nielen ponúknuť divákovi znalosti atraktívnou formou, ale prebudiť v ňom aj hlbšiu túžbu po vzdelaní a filme. Filmový kabinet organizuje Slovenský filmový ústav (SFÚ) od roku 2013 v spolupráci s Asociáciou slovenských filmových klubov (ASFK). Aktuálne je Filmový kabinet z dôvodu pandémie prerušený, druhý semester už štvrtého vydania cyklu s názvom Obdobie zrenia je predbežne naplánovaný na september 2021.

Filmový kabinet špeciál: Zločin podľa Langa – program:

12. 4. 2021 – 20.20 hod. – Vrah medzi nami

(M – Eine Stadtsuchte in Mörder), r. Fritz Lang, 1930/1931, Nemecko, 110 min.

+ prednáška a diskusia: Juraj Oniščenko

19. 4. 2021 – 20.00 hod. – Doktor Mabuse, dobrodruh I: Veľký dobrodruh

(Dr. Mabuse, der Spieler I: Der grosse Spieler), r. Fritz Lang, 1922, Nemecko, 155 min.

+ prednáška a diskusia: Juraj Oniščenko

26. 4. 2021 – 20.20 hod. – Doktor Mabuse, dobrodruh II: Inferno

(Dr. Mabuse, der Spieler II: Inferno), r. Fritz Lang, 1922, Nemecko, 115 min.

3. 5. 2021 – 20.20 hod. – Testament doktora Mabuseho

Režisér Fritz Lang bol fascinovaný zločinom, Kino Lumière doma exkluzívne uvedie päť jeho filmov

(Das Testament des dr. Mabuse), r. Fritz Lang, 1933, Nemecko, 121 min.

10. 5. 2021 – 20.20 hod. – 1000 očí doktora Mabuseho

(Die 1000 Augen des dr. Mabuse), r. Fritz Lang, 1960, Západné Nemecko / Taliansko / Francúzsko, 103 min.

[Viac informácií nájdete na stránke Kina Lumière.](#)

[Virtuálna kinosála Kino Lumière doma](#)

[FB profil Kina Lumière](#)

[FB profil Filmového kabinetu](#)

Digitalizáciu, modernizáciu, marketing a uvádzanie filmov v Kine Lumière a virtuálnu kinosálu Kino Lumière doma finančne podporil [Audiovizuálny fond](#).

kontakt: Simona Nôtová, tlačová tajomníčka SFÚ, tel.: +421 905 286 524, simona.notova@sfu.sk